

בשעתא דעברו ישראל יום ימא . אמר קוב"ה למלאכה די ממנא על ימא . פליג מיך . א"ל למה . א"ל בני דבני ישראל עברון בגוון . א"ל טורקא טסא דקונטא קטוט מ"ש חלין . מאלין . א"ל על תנאי דא עבדי ליתא כד ברחי עלמא ע"כ . והנה מה חשובה היא זו . שכל תנאי עבדים כד ברחי עלמא על השאלה מ"ש חלין מאלין . רק כפי הא"ל הפי' הוא כי לפני בריאת העולם היה החסד ממש בלי מעורב דין כלל . ואז היה החנאי שטבור בני ישראל יקרע הים . והנה ישראל עלו במחשבה קודם בריאת עולם . כמבואר במחז"ל . אבל אומה"ע היו דנין אחר בריאת עולם . ואז מלך הדין אינם ראין שיקרע הים לפניהם :

ירימו" ס"ח תס"ב . כי בפסח הוא הזמן לתשובה כאשר ברחי . והנה מטואר במדרש מור ומהלות קליעות כל בנחומך היינו מה . שבגד בהקב"ה הוא מור ומהלות . כי מזה נעשה ריח בשמים להריח בה . וזה בערבות ירימו . היינו מן הערב שהוא מעשיהם של רשעים . נעשה מהם ריח טוב :

דנה ג' מותו אלו פסח מלה ומרור המה נגד שלשה דברים שהעולם עומד עליהם . ופסח הוא עד זבודה שהוא חפלה ופסח הוא פ"ה ס"ח . היינו שהדבור יהיה בעבודה שבלב . והנה אלו אומרים בפסח הלל בדילוג . רק בב' ימים הראשונים אומרים הלל גלם . מתחם כי בב' ימים הראשונים היה להם גדלות ראשון . ואח"כ נפסק מהם . ובסופו מתחם שאז היתה להם דעת שלימה . לכך אומרים הלל שלם כמבואר בזה"ק . והנה היעשם שמחמת שאין לו דעת שלימה חין אומרים הלל שלם הוא . כי ב' מזמורים היינו לא לו . ואהבתי כי ישמע . לבחינה זאת לריך האדם להיות לו דעת שלימה . היינו שלא יתשוב עבור עלמו כלל רק עבור שיגדל כבוד שמים . כמשמעות של לא לו . וגם ממור אהבתי לריך האדם להיות לו בחינת אהבה . ולכך בפסח שאז עוד לא היה להם דעת שלימה לכך חין אלו אומרים ב' מזמורים אלו . והנה כתיב ופסח ה' על הפסח . היינו שאז היתה הפתיחה לבני ישראל . לכתום לעבודת הש"ת . ולא היה להם עוד דעת שלימה . לכך ופסח וחמל . היינו שהש"ת רחם עליהם . כמב' אם אדם יש לו בן קטן הוא מרחם עליו הגם שההנהגה שלו הוא שלא כראוי . אעפ"כ אביו מרחם עליו כ"כ להבדיל בין אלקי אלפי היה בהש"ת שחמל על בני ישראל . מתחם שלא היה להם רק פתיחה . והנה על מותו חרמונו פטור והוא לשון פתיחה . נמלא כי חיבת מלה נרמו על פתיחה . והנה גר שנתגייר כקטן שטולד דמי וקטן חין לו עוד דעת שלימה . כן היו בני ישראל בעת שאלו ממלכים לא היה להם עוד דעת שלימה :

כנסת ר פ ס ה יחזקאל

ברוך שומר הבעתחו לישראל ברוך הוא שהקב"ה חישב את הקץ לעשות כמו שאמר לא"ח וכו' ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועמו אוהם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי . יבואר דהנה מדע קשיות המפרשים כמה שגזר על גלות מלכים ארבע מאות שנה ולא היו רק רד"ו שנים . והיזילו המפרשים כי סכום ח' שנה לא נגזר דוקא בעבודת ושעבוד רק כי גר יהי' זרעך כאמר לאברהם . ובאמת האבות כולם היו גרים . וסכום ד' מאות שנה מתחיל החשבון משטולד ילחק . וזה"פ ברוך הוא שהקב"ה חישב את הקץ לעשות . דהנה מלמעלה היו הכל מוכן לגאולה . רק שהי' לריך הכנה גם מלמעלה . וחישב את הקץ לעשות . אע"פ שמלמעלה לא הי' ההכנה בעלימות . אעפ"כ עשה

(יהושע ה') ויהנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח בארבעה עשר יום לחודש בערב בערבות ירימו . הרמו שאז בעת עשיית הפסח הוא תקן לגלגל בשמות . והנה לחודש" בערב" בערבות"

צ"ה ו"ה ל"ה. וזאת א' לכס"א והמה אותיות
 הו"א. קדש קדשים הו"א. היינו שיבא אותיות
 הו"א להתיקון שיהחבר השם הו"י צ"ה וזאת א'
 לכס"א. וז"פ כחשאת וכאשם. היינו כמו
 הקרבנות הו"י לריך הכהן להעלות לשם ה'
 שיתוקן השם הו"י צ"ה וכן כאו"א מישראל
 לריך לראות שיעלו אותיות הו"א להתיקון וכנ"ל :

וְשָׁמְרָתֶם את המלות. כי האדם לריך תמיד
 לשמור ולחכות על המלות. ושמרתם
 מלשון ואביו שמר את הדבר. ופירש"י ממתין
 ומלצה. היינו שתחכו תמיד על מלות מלה :

וַיֵּשֶׁב העם את צלכו ערס יחמך משארוחם
 לרורות בשמלותם על שכמם. דהנה
 נודע ענין עטיפת העלות הוא צחינת אור
 המקיף להגלל מן החילונים. וז"ש בלשם יהוד
 בעטיפת העלית ועל ידי מלות ליצית הגלל
 נפשו וכו' והעלית יפרוש כנפיו עליהם. וזה"ש
 וישא העם את צלכו. היינו המלות. ערס יחמך.
 חמך מרומז לזה"ר. שלא יוכלו החילונים לחטוף
 אותם. משארוחם לרורות בשמלותם על שכמם.
 שמלה מרומז לזה"ר העלית שיה"י להם אור
 המקיף שלא יוכל לחטוף המלות וכנ"ל :

וַיְדַרְּ בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך
 ארך פלשתים כי קרוב הוא וגו' והמשיב
 עלו בני ישראל מארך מצרים. ויקח משה את
 עצמות יוסף עמו וגו'. יצואר דהנה נודע
 מספיק שהדרך בעבודת הגורא יה"ש
 לתקן מהחלה כל השבע מדות וילך מדרגא
 לדרגא. והח"כ יזכה האדם לעולם הבניה.
 ובמלכים הו"י נפעם אחת התגלות שלא כסדר.
 כי במלכים לא היו בני ישראל ראויים לזאת
 מלד עלמם מהמת שהיו משוקעים במ"ס ש"ע.
 והש"י

עשה הקב"ה החשבון למהר את הקץ. והביא בעל
 הגדה רא"י שאמר לא"א כי גר יהו' זרעך ארבע
 מאות שנה. ובמלכים לא היו רק כמנין רד"ו ולא הו'
 עוד הזמן שיגאלו ישראל ממלכים ארבעים עשה הקב"ה
 החשבון משולד יחמך ושלש זמן הקץ. והביא עוד
 רא"י. וגם את הגוי אשר יעבודו דן אכזי. והוא בלתי
 הצנה דלמה היו דמוים הלא כך היתה הגזירה. אמנם
 ידוע חירן המפרשים על שהיו ישראל במלכים רק
 כמנין רד"ו שנה. מפני שקיטוי השעבוד השלים
 המנין. ואמרו חז"ל צמד' (שמור"ר ב"ב) משל לאהר
 שנעל את המקל והכה צ' צ"א ושניהם קבלו את
 הרצועה ויודעים לערס כך היה לערן ושעבודן של
 ישראל גלוי וידוע לפני מי שאמר והו' העולם וכו'
 ע"כ. ולזה שפיר היו דמוים המלכיים שעל קיטוי
 השעבוד לא הו' הגזירה רק מרזוכ עשו על
 הקיטוי שעבוד והקב"ה עשה החשבון והשלים מזה
 מנין השעבוד. נמצא שאר"פ שמלמטה לא הו' עוד
 הזמן בשלימות לגאולה. ארבע"כ עשה הקב"ה החשבון
 והשלים המנין ועשה הקץ וכנ"ל :

בְּצוֹת תאכל במקום קדוש וגו' לא האפה
 חמץ חלקב נהתי אתה מאשי קדש
 קדשים הוא כחשאת וכאשם. יצואר דהנה איתה
 בספיק שהחילוק ממלה לחמץ הוא המשאו
 מלות ה' לאות ה'. וזה"פ מלות תאכל במקום
 קדוש. היינו שע"י המלה שהוא תיקון הו"א
 טבל לצוא להקדושה. וז"פ לא האפה חמץ
 חלקב. היינו שלא יעשה ה' שהוא חמץ מהחלק
 הו"א שהוא מלה. וזה נהתי אתה מאשי. את"ה
 א' ה' מרומז להתורה כדמלמז צוה"ק (ה"א
 דרמ"ז) דה"ת היא אורייתא הכלולה מא' עד ת'.
 וה"א מרומז לה"א התורה כמבואר בגמרא
 (מנחות כ"ט:) שהשו"פ נברא צ"א והוא
 רמו על השבוע ע"ש. וזה"ש קדש קדשים הוא.
 דהנה נודע שטיקף התיקון לחבר השם הו"י

וַיִּסַּב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. ובמדבר רבה. מכאן אמרו רבותינו אשילו עמי שבישראל לא יאכל עד שיסב שקך עשה להם הקב"ה שנאמר ויסב אלהים ע"כ. יצואר הכוונה דהנה נתג הפסח יש לכל אר"א מישראל התגלות אלהות. ואף אם האדם הוא במדרגה נמוכה יוכל להיות לו הרגשה בפסח גדלות האור העליון ב"ה. וזה הרמו אשילו עמי שבישראל לא יאכל עד שיסב. היינו עמי צדעת. אף אם האדם הוא עמי צדעת חז' לר"ך שיסב. הכוונה דהסיבה מורה על חירות. וחירות מרומן לגלות. והיינו התגלות. דבפסח שורה על כל אר"א מישראל התגלות אלהות. והרמו לזה מהכתוב. ויסב אלהים את העם. ויסב מורה על התגלות מלשון הסיבה הרמו לחירות וכנ"ל. והיינו שכל אר"א מישראל הי' לו אז התגלות אלהות. וז"פ דרך המדבר ים סוף. ממחז"ל ראתה שפחה על היס מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן על נהר כבד. וז"פ וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. היינו דאז היו בנח"י עולם הבינה שהוא רמו על חמשים וכנ"ל:

וַיִּקַּח משה את עלמות יוסף עמו. ובמדבר רבה. עליו הכתוב אומר (משלי י') חכם לב יקח מלוח שכל ישראל היו עבוקים בכסף וזהב ומשה הי' עסוק בעלמות יוסף שנאמר ויקח משה את עלמות יוסף אחר הקב"ה למשה עליך נהקיים חכם לב יקח מלוח ע"כ. והוא תמוה דמה חכמה נלךך לזה אשר יקרא עבור זה חכם לב. אף יצואר. דהנה לכאורה הוא בלתי מובן למה באתה משרע"ה לא לקח ביות מצרים שהי' הלוויי מאת השי"ת בעלמו וישאלו איש מאת רעהו. ועסק בעלמות יוסף שהי'

והשי' ב"ה התעורר עליהם אתערותא דלעילא וזכו מיד לעולם הבינה. וזה"פ ולא נחם אלהים דרך ארץ. היינו מדרגא לדרגא. כי קרוב הוא. היינו כמדע שטיקר התיקון הוא לחבר השם הוי' ב"ה ו"ה לי"ה. ואות א' לכס"א והמה ביהד זותיות הו"א. וזה"פ כי קרוב הו"א. היינו שהיו לריכים לקרב ו"ה לי"ה וא' לכס"א. שאם לא הי' התגלות בפסח אחת היו חז' משוקעים. וזה"פ וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. חמשים הוא עולם הבינה וכמדע. והיינו שבא אלהים התגלות בפסח אחת שלא כסדר וזכו מיד לעולם הבינה. וזה"פ ויקח משה את עלמות יוסף עמו. דהנה אמר"כ (פ' ויחי) וישלח ישראל את ימינו וישח על ראש אפרים והוא הלעיר ואת שמאלו על ראש מנשה וגו'. ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי זה הבכור וגו'. וימאן אביו ויאמר וגו' וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וגו'. והיינו שיוסף אמר כי מנשה הבכור היינו כי בנח"י יוסף היה לתקן מדרגא לדרגא כל השבע מדות. ואח"כ יזכה להתגלות האור מלמעלה. וזה בנח"י מנשה כי נשי אלהים את כל עמלי. עמלי הוא העויות כמא"כ (קהלת ד') עמל ורעות רוח. היינו שר"ך לתקן מקודם החטאים וילך מדרגא לדרגא. ויעקב אביו ע"ה אמר שאפרים הוא העיקר מלשון כי הפרני אלהים בארץ עמי. אף שהוא עמי מן המלות יוכל לפרות ולרבות בהקדושה. והיינו שהגולה יוכל להיות אף שלא כסדר הדרגין. ויוכל להיות התגלות בפסח אחת. וזה"פ ויקח משה את עלמות יוסף עמו. כי מתחלה זכו ישראל להתגלות עולם הבינה בנח"י חמשים וכנ"ל. ואח"כ לקח משה את בנח"י יוסף. היינו שבא להורות לישראל שיתקנו ענמם מדרגא לדרגא כל השבע מדות וכנ"ל:

שהי' רק הליווי מפי יוסף והרי זה דומה למלוה מדרבנן כנגד מלוה מהי'. ולמה משרע"ה עוב ביות מלרים שהוא מלוה מהי' ועסוק בעלמות יוסף שהוא רק מלוה דרבנן. אך דהנה לפעמים יותר נכון לקיים מלוה דרבנן שאין עליהם דורשים מלקיים מלוה מהי' שהכל מצויין אלה. ומשה רבינו ע"ה הוא הי' החכם לב שראה שישראל אין עוסקים מאומה בעלמות יוסף. ורק כל מגמתם ליקח ביות מלרים. והבין מדעתו שבפעם הזאת יותר נכון לפניו לעסוק בעלמות יוסף ולקיים מלוה דרבנן ולעזוב ביות מלרים. כי בשעה הזאת הי' נחשב מלוה דרבנן שאין עלי' דורשים גדולה יותר ממלוה דאורי' וככל' ולזה הולך חכמה גדולה. וזה כונת המדרש. חכם לב יקח מלוה זה משה והבין:

ויאמר משה אל העם אל תיראו החילבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום כי את אשר ראייתם את מלרים היום לא הוסיפו לראותם עוד עד עולם. יבואר דהנה אמרו חכז"ל (סנהדרין ל"ח). דשאלו למשיח אימת אהי מר אל היום אל שקורי קא משקר בי דאמר לי היום אחינא ולא אחא אל הכי אמר לך היום אם בקולו תשמעו ע"כ. והנה נודע שאם היו זכו ישראל הי' הגאולה מלרים גאולה שלימה ולא הי' שום פעבוד וגלות עוד. כי משמים הי' הכנה לגאולה שלימה. אמנם בני לא היו אז ראויים לגאולה שלימה. כי מכח עלמם לא היו ראויים לזאת ממלרים כנ"ל. אך הש"י צ"ה התעורר עליהם לתעוררתא דלעילא והרימם למדרגה גבוה שזכו לגאול ממלרים. אמנם משרע"ה הוא הי' אהב נאמן ודורש טוב לעמו ורעו הי' שהגאולה זו יהי' בשלימות שלא יהי' עוד גלות. והי' החילבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם, היום. היינו כי

משרע"ה אמר לישראל אשר יכינו עלמם בתשובה. ועי"ז יזכו שהגאולת מלרים יהי' גאולה בשלימות. ויבאו לבחי' היום' אם בקולו תשמעו. והי' כי את אשר ראייתם את מלרים היום לא חוסיפו לראותם עוד עד עולם. היינו שזכו לגאולה שלימה ויבטל מהם בחי' מלרים. והי' ויאמר ה' אל משה מה תלעק אלי דבר אל בני ויסעו. ופירשי' אל הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפלה. היינו כי כונת משרע"ה הי' בתפלתו להתעורר הקץ הגאולה שגאולת מלרים יהי' הגאולה בשלימות. וזה הרמז לא עת עתה להאריך. היינו שראה להתעורר היום שכולו ארוך. ושי"א לו הש"י דבר אל בני ויסעו. דבר הוא לשון קשה בחי' דין. והיינו שהי' אז מלמעלה קטרפו על ישראל כמו שאמרו חכז"ל במדרש (שמו"ר פכ"א) בשעה שיאלו ישראל ממלרים עמד ס"מ המלאך לקטרג איהו אמר לפני הקב"ה רבש"ע עד עכשיו הי' אלו עי"ז ואתה קורע להם את היס וכו' ע"כ. (וזה"ק ח"ב דק"ע). וא"כ לא היו בני' אז ראויים לגאולה שלימה ולא הי' להם שום הכנה וכנ"ל. וזה ואתה הרס את מערך ונעה את ירך על היס ובקעהו וגו'. דהנה אמרו חכז"ל במדרש (בר"ר פ"ה) הגאון התנה הקב"ה עם היס שיהא נקרע לפני ישראל הה"ד וישב היס לחינתו לתנאין שהתנה עמו ע"כ. וא"כ למה הי' צריך משה רבינו ע"ה לעשות פעולה לקרוע היס במתה הלא הי' צריך היס לקרוע מאליו בלי שום פעולה. אמנם התנאי שהתנה הקב"ה עם היס לקרוע לפני ישראל הי' רק אם יהי' הגאולה בשלימות. ואז לא היו מלרים שום פעולה שיקרע היס כי מאליו הי' נקרע היס כי כן התנה הקב"ה עם היס בשעת ימי צדאשית. אמנם עתה שלא זכו ישראל לגאולה שלימה היו צריכים לפעולה לקרוע היס ולעשות יבשה והבין:

ואני

וְאָנֹכִי הגני מחזק את לב מלרים וגו' ואכבדה כפרעה וגו' וידעו מלרים כי אני ה'. עפ"י הפי' אני הוא ולא אחר. היינו שאין אחר נקרא אני אלא הקב"ה בעלמו נקרא אני. ומפני זה ה' הכבדה לב כפרעה מחמת שאמר אני פרעה. וזה"ש ואני היינו שמפני שאמר פרעה אני. הגני מחזק את לב מלרים וגו' ואכבדה כפרעה. היינו שעי"ז הכבד את לבו ויאל מהבחירה. וזה"ש וידעו מלרים כי אני ה'. היינו שעי"ז יהי' להם ידיעה כי אני היינו אני הוא רק ה' ככל' אני הוא ולא אחר:

רטן האמת לעצדת הצורה צ"ה הגה עי"ז הוא מבטל בחי' מלרים ומחשבות זרות. כדאיתא בס' הפארת שלמה מאל"ז זללה"ה הפי' עה"כ וירא ישראל את מלרים מת. כי כל המחשבות זרות ברו מהעיק' שגבלו לעומק הקליפות והמה מהדנקים בחדש במחשבה פסולה ח"ו וכאשר נאצרו המלריים בעלו ג"כ כל המחשבות הרעות והרהורים רעים מבני עי"ש:

סוֹס ורוכבו רמה צים. עיז וזמרה יה. עפ"י הספוק ולאוס מלאוס יאמך ופירש"י כשזה קם זה טפל וזה"ש סוס ורוכבו רמה צים. שהמה היו צבחינת כפילה. עי"ז עיז וזמרה יה היינו שעי"ז יוכלו בני ישראל לזמר ולהודות לה':

אֲנִי יסיר משה וצני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמור וגו' לבאר דהנה אט אומרים קודם הפלה שמ"ע אדני שפתי תפתח. היינו ללמד לאדם דעת להבין בעלמו בעמדו לפני ה' בצורה ותפלה כי הוא אינו כדאי וראוי לזכות ולעמוד לפניה פיו לפני השי' ממה"מ הקב"ה ואינו בכחו לדבר מאומה. וזאת מחשד הצורה עליו אשר ישים דבר בפיו לאמור כה הדבר. לכן לריך האדם קודם התפלה להפלה לה' ולשאול ממנו מענה לשון. וזה שאומרים קודם הפלה שמ"ע אדני שפתי תפתח. כי לולא זאת איך יכול לעמוד בתפלה כי איך יזכה ילוד אשה לעמוד לפני הקב"ה. וזה"ש ויאמרו לאמור. היינו שהפלה לאמור. שיהי' יכולת בידם להפלה. אשירה לה' כי גאה גאה. היינו שהכתוב מרמו לנו כי כאשר האדם ישים אל לבו גדול השפלות ורוח נשברה ואיך יכולים לשיר ולהלל להקב"ה. אמר"כ כי גאה גאה. היינו שזה לריך האדם להיות צבחי' גבהות והתנשאות ולכל יכול לב האדם. רק יתחזק עצמו להפלה ולשיר ולהלל לפני הקב"ה סוס ורוכבו רמה צים. היינו שעי"ז שיש להאדם

עֵזִי וזמרת יה ויהי לי ליבושה. דהנה אנו אומרים שמחנו שיבשפתך. היינו שהשמה היא מה שלמעלה הכל על מכובד וזה הזמרה. ויהי לי ליבושה. היינו שלמעלה היא היבושה:

מִי כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקודש וגו' עושה פלא. הגה מי הוא מספר חמשים שהוא רמוז לעולם הבינה נאדר' אוחיות ט"ן ד"ר. ומרומז לעולם הבינה וכבוד. והנה עולם הבינה הוא עלמא דאתכסיה. וזה עושה פלא. לשון אתכסיה. והנה בשעת יציאת מלרים זכו לעולם הבינה. וזה ה' ההכד מאת הקב"ה. כמבואר בזה"ש. וזה נחית במסדך עם זו גאלת נהלת צעון אל טיה קדשך. דהנה איתא מי שבא לבית המקדש זכה לאתערותא דלעילא וזה ה' ההכד מהקב"ה. וכן בשעת יציאת מלרים היו ג"כ צו הבחינה. כמו אל טיה קדשך. שזכו לאתערותא דלעילא וזה מחשד הקב"ה:

והחוקים אשר לזה ה' אלהים אהבם. היינו איך
 יוכל האדם הנשמי לחבר עלמו להחורה. וע"ז
 התיירך אין מפעירין. אחר הפסה אביקומן.
 שמאית בפסח"ק הפי' הללו את ה' מן השמים הללוהו
 במרומים הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל נבאיו וגו'
 היינו שיש להאדם חלק בכל העולמות העליונים
 וע"י שהאדם מהלל להקב"ה מלמעלה גם כל
 חלקיו במרומים מהללים להקב"ה. וכמו שאיתא
 בס' תפארת שלמה מאת"ז זל"ה על ברכת
 הצוהר בעמו ישראל באהבה. ואח"כ אימרים
 ואהבה את ה' אלהיך. כי איך יוכל
 האדם לבוא לבחינת אהבה איך מפני שיש
 למעלה ענין אהבה. וישראל יש להם חיבור
 למעלה ומעוררים ענין אהבה מלמעלה ע"ז
 יוכלו לבוא לבחי' אהבה וזה"ש אין מפעירין
 אחר הפסה אביקומן. כי מאחר שיש לנו פסה
 שזכינו לבחינת הדיבור שהיא ג"כ ענין רוחני
 מלמעלה ע"ז טבל לחבר עלמינו להחורה הקדושה
 וזה הפי' בהגדה. יכול מצעוד יום הלמוד לומר
 בעבור זה לא אמרתיו אלא נשעה שיש מאה
 ומרוד מונחיס לפניך. "לא אמרתיו היינו האמירה
 בהחורה לא יכול להיות רק ע"י הפסה ומאה
 ומרוד מקודש שזכו לבחי' הדיבור. וזה"ש מאה"כ
 (שה"ש ה') מי זאת עולה מן המדבר. שעי' כח
 המדבר בהחורה יוכל האדם להיות לו עלי' ולבוא
 במדרגה גבוהה. וזה שימני כחותם על לבך. היינו
 כמו חותם שאט"פ שטעלים החותם מ"מ נשאר
 הרשימה. כן בהחורה אט"פ שהדיבור עולה
 למעלה אט"פ הרשימה נשאר ויוכל להיות
 עלי' להאדם. וזה"ש ועשית פסח וגו' שבעת
 ימים האכל מלוח וגו' למען תזכור את יום
 לאתך מאתך מזרים כל ימי חיך היינו
 שעי' אכילת פסח. ואכילת מלוח שבעת ימים
 בחודש הזה זכו לבחי' הדיבור וע"ז זכו
 לקבלת החורה שנתנת כח להאדם כל ימי חייו.

וזה

(פ' בא) **וביום** הראשון מקרא קודש וציוס
 השביעי מקרא קודש יהי'
 לכם וגו' אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו
 יעשה לכם. והנה בכל רגל ורגל יש בו מלוח
 דעשי' כמו צר"ה מלוח שופר ובסוכות מלוח
 ד' מינים. ובפסח אין בו שום מלוח דעשי'
 רק מלוח אכילת מלוח. ולזה אמר"כ אך אשר
 יאכל לכל נפש. היינו מלוח אכילת מלוח. הוא
 לבדו יעשה לכם. היינו שזה המלוח בעלמו הוא
 המלוח דעשי' בפסח:

ישמור את חודש האביב ועשית פסח
 וגו'. שבעת ימים האכל מלוח
 וגו' למען תזכור את יום לאתך מאתך מזרים
 כל ימי חיך. יבואר דהנה הו' הפסה היא
 החחלה לקבלת החורה כי במלרים ה' הדיבור
 בגלות. כדאיתא בס' תפארת שלמה מאת"ז
 זל"ה עה"כ סגר עליהם המדבר. היינו שכה
 הדיבור ה' סגור במלרים. ובתג הפסה זכו
 שבחינה הדיבור יא' מהגלות. וזה הרמז פ"סה
 מלשון פה סת. וע"י שזכו לבחינת הדיבור היו
 יכולים לקבל את החורה וזה אם אין קמה
 אין תורה קמ"ח בג'מטריא פסח. אם לא ה' ה'
 פסה שזכו לבחינת הדיבור אין תורה לא היו
 יכולים לקבל החורה. והענין היא כי איך יוכל
 האדם לדבק עלמו לקדושת החורה שהיא רוחני
 אך ע"י הדיבור שהיא ג"כ רוחני ע"ז
 יוכל לדבק עלמי בהחורה. וגם הגולין מס"ח
 ג"כ נתקדשו ע"י הדיבור. כי הם מעור של
 בהמה ואין בה קדושה. רק מתחת העבוד
 לשמה וכתיבה לשמה. וזמה שהסופר מקדש
 הכס צפה שבעת כתיבתו. חלה הקדושה על
 הספר תורה. כן ממש היא צנני' שעי' כח
 הדיבור נתקדש הגוף וע"כ יש להם אחיזה
 בהחורה הקדושה. וזה"ש בהגדה מה העדות

זוה כל ימי חיך :

רמז

חזקאל את יום לאחך מארץ מצרים כל ימי חיך. עפי' מאמר הגדה. בכל דור ודור חייב אדם לראות איך באלו הוא ילא ממלרים. וזה"ש למען חזקאל את יום לאחך מארץ מצרים. זה יהי' כל ימי חיך. היינו שבכל ימי חייו יראה את עצמו באלו הוא ילא ממלרים :

פנה (תהלים ק"ב)

אל תפלת הערער ולא זוה את הפלח. תכתב זאת לדור אחרון. יבואר דהנה נודע שכל העיקר הכח מעבדות בני ישראל בחורה ותפלה בזמנ"ז הוא הכל מכה זכות האבות הקדושים ולולי הם לא היינו יכולים לעשות שום דבר. וזה שאנו אומרים בהתחלת תפלת שמ"ע. אלהינו ואלהי אבותינו. וזה הפי' חני עבדך בן אמתך (תהלים קצ"ז) היינו שכל העבדות הוא מכה האבות. וזה ג"כ הפי' עזי וחמרת יה וגו' אלהי חני וארממנו. היינו שע"י זכות אבות יכולים לזמר ולהלל להקב"ה וכנ"ל. וזה"ש ונתתי אתה לבם מורשה (פ' וארא). היינו הכח מהאבות הוא לנו כירושה שהוא לעולם ואינו חוזרה אפילו ביוכל כמ"כ כל אחד ואחד מישראל אפי' באיזה בחינה שהוא אעפ"כ יוכל לבוא לעבודת הבורא ב"ה מכה זכות האבות הקדושים וכנ"ל. וזה הפי' פנה אל הפלת הערער. מרומז להאבות הקדושים. ולא זוה את הפלח. היינו שהקב"ה לא זוה תפלת

האבות. ואע"פ שאז לא נתקבלה תפלתם אלל הפיכת פדום אעפ"כ תפלתם שהתפללו אז מסייעין בזמ"ז שאנו יכולים להתפלל ולעבוד עבודת הבורא ב"ה בשלימות. וזה"ש תכתב זאת לדור אחרון היינו שתפלתם מסייעין לזמן הזה הנקרא דור אחרון. וזה"ש יונתי בחגי הסלע. פלע מרומז להאבות. כמו הסלע שהוא היסוד והשורש מהבנין. כן האבות המה היסוד והשורש מישראל. וז"פ בפתח המדרגה. היינו שאע"פ שתפלתם לא נתקבלה אז אעפ"כ המה נשאר בפתח המדרגה לסייע לזמנ"ז כנ"ל. ועי"ז השמיטני את קולך כי קולך ערב. היינו שהאבות הקדושים פעלו בתפלתם. שגם תפלתיו ערבה לפניו ית'. וזה הפירוש שניך כעדר הקלובות שטלו מן הרחלה. שניך מלשון שונה. היינו שטל ידי לימוד התורה יכולים אנו לעלות למדרגה גבוה ולרחוק את עצמו מהעוונות. שכלם מהאימות. מלשון תמימות וכמאמר הכמיט ז"ל, (מעילה דף י"ד ע"א) נמשלו ישראל לתמרה מה התמרה אין לו אלא לב אחד כך ישראל אין להם לב אחד לאביהם שבשמים. וזהו מפני שהמה משורש אחד מהאבות וכמו שגאמר (פרשת ויגש) ביעקב שבעים גשם. לשון יחיד מחמת שהמה באחדות. ובעשו כתיב נשות. וכן פירש"י שם. וכדאיתא בקבלת ההורה שהיו בלב אחד כאיש אחד. וזה הפירוש ושכולה אין בהם מלשון שכולה וגלמודה. היינו שאין בהם נפרדים רק כולם בתמימות ובאחדות וזה מכה האבות וכנ"ל :

יִשְׁקֵנִי מנסיקות פיהו כי טובים דודיך
 מיין. ישקני מלשון השקה והוא
 התחברות. היינו שהאדם לרדף לחבר עלמנו
 להתורה הקדושה. וזה כי טובים דודיך מיין. זה הר
 סיני כמבו' במד' שם מרחק שכולה יין זה הר סיני :

אם לא הדעי לך היפה נשים לאי לך
 בעקבי האלן. הנה התורה דומה לאשה.
 וזה"ש אם לא הדעי לך היפה נשים. היינו
 שאין לו ידיעה בהתורה שהכתוב מדמה אותה
 לאשה. הנה העלה לזה אמו"כ לאי לך בעקבי
 האלן. היינו שיקח לו זכות אבות שנמשלו ללאן
 שהיו רועי לאן :

במעט שעברתי מהם עד שמלאתי את
 אהבה נפשי אחוזי ולא ארפנו וגו'.
 אם תעירו ואם תעוררו את אהבה עד שתחפץ.
 הנה הכתוב מרמז לנו הדרך הנכון בעבודת
 הבורא ב"ה לבל יפול לב האדם כאשר ישיב
 אל לבו כי הרבה לפשוע ולמרוד נגד כבודו
 ית"ש. ועי"ז יתייחס עלמנו שאין לו תקומה עוד
 כי יעלה ברוחו כי אין חפץ להבורא ב"ה
 בעבודתו. לכן מרמז לנו הכתוב גדול מעלת
 איש ישראל. כמעט שעברתי מהם. היינו אם
 האדם עובר ח"ו עבירות ועובר על התורה.
 עד במלאתי את אהבה נפשי. היינו שאם
 מלא צו עוד גילוף קדושה מאהבת השי" ב"ה.
 וזה אחוזי ולא ארפנו. היינו שעי"ז יש לו
 אחיזה ממעל ונותנים לו בייטחא דשמיא ולהתחזק
 עלמנו לעשות מצות. וזה"ש אם תעירו ואם תעוררו
 את האהבה. היינו שנותנים לו התעוררות
 מלמעלה באותו גילוף האהבה שעודנו נשאר
 בחוכו. עד שתחפץ. היינו עד שיצוא אל חפיה
 האמיתי :

השבעתי אתכם וגו' אם תעירו ואם
 תעוררו את האהבה עד
 שתחפץ. דהנה נודע דבגאולה מזרים לא היו
 ישראל עוד ראויים להגאולה מלד עלמם כי
 היו מזוקעים במצ' שע"פ ר"ל. ורק הכל הי'
 מחמת התעוררת דלעילא שיזכו בני' להגאולה.
 ואם היו זכו בני' וראויים ללאח מלד עלמם.
 היו זוכים מיד צעת גאולת מזרים להגאולה שלימה
 ולא הי' שום שטבוד וגלות עוד. וזה"ש השבעתי
 אתכם וגו' אם תעירו ואם תעוררו את האהבה
 עד שתחפץ. היינו שלא יתעוררו ישראל שום
 התעוררת דלעילא. עד שתחפץ. היינו עד שיהי'
 בבחי' חפיה שיהי' להם התעוררת דלתתא
 להתעורר כל אורא מ'ישראל בתשובה שלימה
 ועי"ז יזכו להגאולה העתידה בני"א :

עמודי עשה כסף רפידתו זהב מרכבו
 ארגמן חוכו לטוף אהבה מצנות
 ירושלים. יצואר דהנה נודע מספיה"ק דעיקר
 המקדש נמר מרלונות בני' מתוכן לבצם לעבודת
 הבורא ב"ה. כמש"כ מאח כל איש אשר ידגו
 לבו תקחו את תרומתו. היינו שאע"פ שתגו
 כסף וזהב לרוב. אע"פ העיקר הי' הדבצת הלז
 מכל אורא מ'ישראל ורלונות העובות שלהם. כי
 עיקר השראת השכינה הקדושה במקדש הוא
 ממלאת בני'. כדאיתא בס' הפארת שלמה מאח"ז
 זל"ה שהמלכות והזכויות של בני' המה בכל יום ויום
 עולים בצית הי' בקיק לצובה. וזה"ש עמודי
 עשה כסף רפידתו זהב. היינו שאע"פ שכאורא
 מ'ישראל הביאו כסף וזהב לרוב. חוכו לטוף
 אהבה. היינו שהעיקר הוא הרטון שרטוף בחוף
 לבצם של בני'. וזהו מציא השראת השכינה
 במקדש וכנ"ל :

א"י עמודי עשה כסף רפידתו זהב מרכבו
 ארגמן

ארנמן טובו רלוף אהבה. דהנה נודע כי עיקר
 בריאת העולם הי' ע"י מדת החסד רק שהי'
 בהשתתפות גם מדה"ד (בר"ר ע"ב). והי"פ עמודיו
 עשה כסף. כסף הוא בחי' חסד (זוה"ק ח"ב
 דקמ"ח). והיינו שעיקר עמידת העולם נעשה
 במדת החסד. רפידתו זהב. היינו שאע"פ שהי'
 בהשתתפות גם מדה"ד שמדומם בזהב. וזה מרכבו
 ארנמן. ג"כ מדומם למדה"ד כנודע. היינו אף
 שלפעמים מתעורר למטה בחי' דין. אע"פ
 טובו רלוף אהבה. היינו שבפעמים הבל הוא
 בחי' חסד שע"ז מתעורר חסדים לישראל:

י"ש ישי"ם רבוא יאחזיות לחורה. מצעד ללמחק.
 לשון קשר. היינו אפי' הריקנים יש להם עלי'
 ע"י החורה כי המה ג"כ בקשר החורה. מפני
 חלקים שיש להם בחורה. ובמחז"ל (כריתות ו')
 שהחלצנה הי' עש סמני הקעורת כדי לחבר גם
 פושעי ישראל בתפלתו. וזה מפני ההלק שיש
 להם בחורה. וזה שאנו מתפללים וכן חלקנו
 בחורתיך ואח"כ וטהר לבנו לעבדך באמת. היינו
 ע"י שיש לנו חלק בהחורה יכולים אנו לעשר
 לבנינו לעבדך באמת:

א"י כחוט השני שפתותיך. היינו שבא הכחוש
 לרמוז כמו החוט השני שהי' סימן למחילת
 עונות של ישראל ולא הי' אז חילוק בין לדיק
 לרשע כי עונותיו נמחלו לו. וכן הדיק כאשר
 עומד להפלה ולחקן הפלות ישראל להעלותה
 למעלה לראון לפני הש"י ב"ה. אל יברר הפלות
 העונות להעלותם למעלה. והתפלות שגדחו ח"ו
 לחוץ לא יתקנה. ולא זו הדרך כי הדיק
 לדיק להעלות הפלות כל ישראל למעלה אף
 הפלה הרשעים. וכמו שאמרנו חז"ל כל הפלה
 שאין בה מפושטי ישראל אינה הפלה. היינו
 שגם הפלת פושעי ישראל שגדחו לחוץ לדיק
 הדיק להעלותה בתפלתו וכנ"ל:

א"י ישנה ולבי ער. קול דודי דופק פתחי לי
 אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא
 על קולותי רביסי לילה. היינו אע"פ שהאדם
 הוא בנחות דרגא אע"פ לא יתייחס עלמו
 ויתחוק בעבודתו ית"ש. וזה אני ישנה מן המלות
 מ"מ ולבי ער. קול דודי דופק פתחי לי. היינו
 כמחז"ל בכל יום ויום בת קול יולאת מהר חורב
 ואומרת שובו בני ישראל שובו. ומבואר בספ"ק
 דאע"ג דהוא לא שמע הב"ק מ"מ מולי' שמע.
 וזה שלפעמים מתעורר באדם הרהור חשובה.

היא

שניך כעדר הקלובות שעלו מן הרחלה שלם
 מתחזמות וגו' כחוט השני שפתותיך
 ומדברך נראה כפלת הרמון רקתך מצעד ללמחק.
 שניך מלאון סונה ולומד. היינו שע"י החורה
 שומד לשמה יוכל להיות להאדם רחילה מן
 העונות. וזה מן הרחלה. שלם מתחזמות. היינו
 שע"י החורה יוכל לבוא לתמימות כמ"ש גמלהו
 טוב. כחוט השני שפתותיך. עפ"י מה דרשנו
 בס' תפארת שלמה מא"ז הקדוש וזל"ה לפרש
 כי בזמן שהי' ציה"מ קיים היו ישראל משתכלים
 על החוט השני אם נהלכין הי' סימן מחילת
 עונות ציה"כ ועתה בעונותינו הרבים שאין לנו
 לא מקדש ולא כהן שיכפר בעדינו. רק שיח
 שפתותיו הוא התפלה. במקום העבודה עבדי'ך.
 והי"פ כחוט השני שפתותיך. היינו ע"י הלימוד
 והדיבור בחורה יוכל להיות לו עלי' כמו החוט
 השני הי' מורה לסליחה ציה"כ. כך ע"י שפתי
 הדיבור בהחורה יזכה ג"כ למחילת עונות. וזה
 ומדברך נראה. היינו שהדיבור בחורה ותפלה
 לדיק להיות כראוי ונאה לפני הש"י וזו עולה
 למעלה. וזה כפלת הרמון רקתך. ובמדרש אפי'
 ריקנין שבך מלאים מלות כרמון. דהנה כל
 ישראל יש להם חלק בהחורה כי ישראל נערי'

היא מחמת הצ'ק. וזה"ש קול דודי דופק. היינו הקול הכולל מהר הורב דופק לכל ישראל לעוררם בתשובה שלימה. וזה פתחו לי אחותי רעיתי. היינו שהקב"ה מנקה מישראל שפתחו פתח לתשובה והתעוררו דלתתא וזה"ש הקב"ה עוזרו באתעוררוא דלעילא והבא לניהר מסייעין אחוהו. כמבואר במדרש. אמר הקב"ה פתחו לי פתח כהודיה של מחע ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. ובימים האלה יוכל בא"ר מישראל לפתוח לעלמו מעט פתח לתשובה. וזה"ש בראשי נמלא על. היינו כמו על שאינו עוסק לעולם כן אם האדם עוסק לעלמו מעט פתח לתשובה משפיעים עליו מלמעלה שפע התעוררות אה"כ בלי הפסק. וע"י שישוב הוא בתחלה אל ה' ירחמנו ממעון קדשו לעורר אחוהו שיתחזק בעבודתו ית"ש. וכמו שאמרו חז"ל (תענית ד') אהיה כגל לישראל אה"י דבר המחנקים לעולם. וזה"ש קולותי רסיסי לילה. היינו שאף אם האדם הוא בחי' לילה ת"ו יוכל לעשות לעלמו בימים הללו פתח של תשובה:

שימוני כחותם על לבך. הנה חותם הוא דבר הנחקק, ואמרו חז"ל (זה"ש ה"ג דפ"א): לדיק זכותיו חקוקים לו על עלמותיו. וזה כי עזה כמות אהבה. קשה ככאול קנאה.

הוא מרומז על מס"כ וזה רשפיה רשפי אש. היינו שהוא בחי' צהגיה הנבחר אש. כי בעבודתו להבורא ית"ש במס"כ. ואש הוא צהגיה זאת או שלהבת ית". היינו שהוא בחי' קדושה:

אהות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. אש חומה היא נבנה עליה עירת כסף ואש דלת היא נגזר עליה לוח ארז. אחות נקרא השכינה הקדושה. וזה"ש אחות לנו קטנה. היינו שאם האדם הוא קטן במדריגת הקדושה. ושדים אין לה. היינו שאין לו השגה מאומה בהקדושה. ואמה"כ אם חומה היא. היינו שאם האדם מהחזק עלמו בעבודת הבורא ית"ש כחומה. נבנה עליה עירת כסף. כסף הוא בחי' חסד ומרומז לאברהם אבינו ע"ה. והיינו שזכותו של אברהם אע"ה מסייע לו לעבודת הבורא ית"ש. ואש דלת היא. היינו שהוא בחי' דל במלות. נגזר עליה לוח ארז. זה יעקב אע"ה כמבואר במדרש (תנחומא פ' תרומה) שיעקב אבינו נטע ארזים לצורך המשכן. והיינו שזכותו וזכותו של יעקב אע"ה מסייע לו. וזה ה' זכאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב בלה. היינו שזכותו של יעקב אע"ה מסייע לכל א"ר מישראל הבא לעשר עלמו ולהתעורר לתשובה שלימה:

